

بررسی اثربخشی مبتنی بر هوش چندگانه بر
پیشرفت یادگیری و
نگرش به درس زبان انگلیسی عمومی

علی عبدی¹
حبیب سلیمانی²
بیژن رضایی³

تاریخ وصول: 91/11/21 تاریخ پذیرش: 92/2/10

چکیده

هدف مطالعه حاضر بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر هوش چندگانه بر پیشرفت یادگیری و نگرش به درس زبان انگلیسی عمومی دانشجویان دانشگاه آزاد کرمانشاه در نیم سال دوم تحصیلی

89-90 . 61

دو کلاس مختلف که درس زبان انگلیسی عمومی را انتخاب کرده بودند در این پژوهش مشارکت داشتند که از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای که از این تعداد 32

آزمایش و 29 نفر در گروه کنترل بودند. روش مورد استفاده در این تحقیق روش شبه آزمایشی با طرح پیش - آزمون با گروه کنترل بود. گروه

1 استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور مرکز کرمانشاه
ali_abdi2004@yahoo.com

2 استادیار و عضو هیئت علمی گروه آموزش زبان انگلیسی دانشگاه کردستان

3 استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه رازی

آزمایش از طریق آموزش مبتنی بر هوش چندگانه و گروه کنترل از طریق روش تدریس سنتی دیدند. مدت این دوره هشت هفته بود. برای مشخص کردن اثربخشی آموزش مبتنی بر هوش چندگانه در مقایسه با روش سنتی از یک آزمون محقق ساخته پیشرفت یادگیری ش 30 سؤال استفاده شد. همچنین مقیاس 15 سوالی نگرش به یادگیری درس زبان به منظور سنجش نگرش به یادگیری زبان قرار گرفت. جهت تحلیل داده های آماری از تحلیل کوواریانس یک متغیری (ANCOVA) t استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که بین پیشرفت یادگیری زبان دو گروه آزمایش (مبتنی بر هوش چندگانه) و کنترل (روش سنتی) تفاوت معنی دار وجود دارد. به عبارتی دیگر دانشجویانی که از طریق آموزش مبتنی بر هوش چندگانه آموزش دیدند پیشرفت یادگیری بالاتری به طور کلی و در هر یک از سطوح یادگیری زبان (دایره واژگان، درک مطلب، گرامر) نسبت به دانشجویانی که به روش سنتی آموزش دیده بودند، داشتند. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که در گروه آزمایش، نگرش دانشجویان نسبت به یادگیری درس زبان بعد از عمل آزمایش به طور چشم گیری بالا رفته است.

واژگان کلیدی: آموزش مبتنی بر هوش چندگانه، نگرش به یادگیری درس زبان، پیشرفت یادگیری زبان.

مقدمه

نظریه هوش چندگانه¹ در دهه ی 1980 توسط هوارد² نظریه دارای کارکرد های مهمی برای آموزش به طور اعم و برای فراگیری زبان به طور خاص دارد (2007³)

1. multiple intelligences theory
2. Gardner
3. Armstrong,

2006²؛ کمپبل و کمپبل و دیکنسون³
 2004؛ کریستشن⁴ 2004؛ فوگارتی و استوئر⁵ 2007
 تریسی و ریچی⁶ 2007؛ ونیز و کالن باخ⁷ 2004
⁸ 2006؛ کریستشن و کندی⁹ 2004 ها¹⁰ 2004).
 گاردنر هوش را به عنوان «توانایی پردازش اطلاعاتی که می تواند در یک محیط فرهنگی جهت حل
 له یا خلق محصولاتی که در یک فرهنگ ارزشمند
 هستند، فعال شود» تعریف می کند (1999
 . (33)

گاردنر هشت هوش متمایز را معرفی می کند که
 شامل هوش های کلامی زبانی¹¹، ریاضی منطقی¹²
 دیداری فضایی¹³ بدنی جنبشی¹⁴، موسیقایی¹⁵
 میان فردی¹⁶ درون فردی¹⁷ هوش طبیعت گرایانه¹⁸
 هستند (گاردنر، 1999؛ هور¹⁹ 2000).
 . (2000)

با ظهور نظریه ی هوش چندگانه، تغییراتی در
 برنامه های درسی و های آموزشی مدارس ایجاد
 شده است. بسیاری از مؤسسات آموزشی دولتی و
 خصوصی، پس از انتشار کتاب «های ذهن»

1. Azar
2. Buchen
3. Campbell. & Dickinson
4. Christian
5. Fogarty & Stoehr
6. Tracey & Richey
7. Viens & Kallenbach
8. Chan
9. Christian & Kennedy
10. Hall
11. Verbal-Linguistic
12. Mathematical-Logical
13. Visual-Spatial
14. Bodily-Kinesthetic
15. Musical
16. Interpersonal
17. Intrapersonal
18. Naturalist
19. Hoer

1983، برنامه درسی شان را بر مبنای نظریه‌ی هوش چندگانه پایه ریزی نمودند. اخیراً نظریه‌ی هوش چندگانه در تدریس زبان انگلیسی مورد توجه قرار گرفته است. معلمان زبان شروع به مرتبط ساختن الگوی هوش چندگانه با شیوه‌های آموزشی و بررسی فواید استفاده از نظریه‌ی هوش چندگانه برای تقویت توانایی‌های یادگیرنده‌ها و برآورده کردن نیازها و تفاوت‌های فردی آنها کرده‌اند. بر طبق نظر سیندر¹ (2001) زش مرتبط با نظریه‌ی هوش چندگانه پتانسیل زیادی برای بهبود آموزش زبان خارجی دارند؛ چون این مطالب توانایی ذاتی یادگیرنده‌ها را به کار می‌گیرند (6). ریچاردز و راجرز² (2001) (2001) نظریه‌ی هوش چندگانه را به عنوان روشی تعریف می‌کنند که نه تنها در آموزش عمومی، بلکه تدریس زبان مورد توجه قرار گرفته است و کاربرد آن در تدریس زبان بسیار تازه است (III). امروزه یکی از مشکلات آموزشی و پرورشی، بی‌علاقه‌گی و ضعف در درس خاصی از جمله زبان انگلیسی است که مهم‌ترین پیامد آن، عملکرد تحصیلی ضعیف یادگیرندگان در های مربوطه است. به هر حال تعداد زیادی از یادگیرندگان در به کارگیری زبان انگلیسی به طور مستقل و درست، چه در خواندن و نوشتن و چه در مکالمات و گفت‌وگوهای معنی‌دار دچار مشکل هستند (بـل، زیگلر و مک‌کالوم³ 2004؛ کارتین⁴ 2005). عوامل متعددی را می‌توان به عنوان زیربنای این بی‌علاقه‌گی و عملکرد پایین برشمرد، که در این میان می‌توان به

-
1. Sinder
  2. Richards & Rodgers
  3. Bell, Ziegler, & McCallum
  4. Curtin

فقدان رویکرد های شناختی در تدریس اشاره کرد (کلینجر، ارتیلز و مندز بارلتا¹ 2006). استراتژی های موجود در تدریس انگلیسی عمدتاً مبتنی بر حفظ کردن قواعد گرامری هستند. استراتژی حفظ کردن نتایج منفی بر مهارت های اجتماعی دارد که یادگیرندگان در حین یادگیری انگلیسی برای رشد نیاز دارند (هاریس 2004)². بدون فراهم کردن استراتژی های تدریس جایگزین برای برنامه های یادگیری زبان، این

له مدام تشدید خواهد شد (بارینگتون³ 2004 لیگبون و اسپادا⁴ 2006؛ لامباردی⁵ 2008).⁶ (2008)

نظریه ی هوش چندگانه می تواند روش جدیدی برای ارائه ی استراتژی های تدریس مختلف باشد و به و دانشجویان کمک کند تا موفقیت تحصیلی شان را بهبود بخشند (بارینگتون، 2004⁸ کورنهابر، فیروس و ونما⁷ 2004⁸ 2006، کوهن و ویور⁹ 2004؛ کورتین¹⁰ 2005 میچل و میلز¹¹ 2006؛ اکسفورد، چو، لئونگ و کیم¹² 2004؛ اکسفورد ولی¹³ 2008). در حالی که تحقیقات

1. Klingner, Artiles, & Mendez Barletta
2. Harris & Grenfell
3. Barrington
4. Lightbown & Spada
5. Lombardi
6. Lujan
7. Kornhaber, Fierros, & Veenema
8. Moran
9. Cohen & Weaver
10. Curtin
11. Mitchell & Myles
12. Oxford, Cho, Leung, & Kim
13. Oxford & Lee

قبلی تأثیر هوش چندگانه بر یادگیری زبان را مورد بررسی قرار داده‌اند، برای توضیح کاربرد نظریه‌ی هوش‌های چندگانه در بهبود یادگیری زبان، به ویژه در آموزش عالی، تحقیقات بیشتری مورد نیاز است. علی‌رغم تأکید بر مهارت‌های زبانی، نتایج آزمون‌ها نشان‌دهنده‌ی کاهش در یادگیری زبان انگلیسی است (1، 2008).

یادگیری زبان، نیازمند ارائه‌ی راه‌حلهایی مانند استفاده از نظریه‌ی هوش چندگانه به عنوان یک طرح آموزشی است (2007؛ فوگارتی و استوئر، 2007). بنابراین تحقیق حاضر در پی بررسی میزان اثربخشی چنین رویکردی به آموزش بر پیشرفت یادگیری و نگرش به درس زبان انگلیسی عمومی است. در همین راستا مسأله‌ای که در این پژوهش مطرح است این است که آیا بین آموزش براساس هوش چندگانه و آموزش سنتی که فقط بر هوش زبانی کلامی تأکید می‌کند، در پیشرفت یادگیری و نگرش به درس زبان انگلیسی دانشجویان تفاوت وجود دارد. به منظور پاسخگویی به این مسأله، های زیر مطرح شد:

- آیا بین روش آموزش براساس هوش چندگانه سنتی در پیشرفت مهارت دستور زبان دانشجویان در زبان انگلیسی عمومی تفاوت وجود دارد؟
- آیا بین روش آموزش براساس هوش چندگانه و روش سنتی در پیشرفت دایره‌ی واژگان دانشجویان در درس زبان انگلیسی عمومی تفاوت وجود دارد؟
- آیا بین روش آموزش براساس هوش چندگانه و روش سنتی در پیشرفت مهارت درک مطلب دانشجویان در درس زبان انگلیسی عمومی تفاوت وجود دارد؟
- آیا بین آموزش زبان انگلیسی براساس هوش چندگانه و شیوه‌ی سنتی در نگرش دانشجویان به یادگیری زبان انگلیسی تفاوت وجود دارد؟

جامعه‌ی آماری

جامعه‌ی آماری این پژوهش کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه آزادکرمانشاه که در نیم سال دوم تحصیلی 89 و 90 واحد درسی زبان انگلیسی عمومی را انتخاب کرده‌اند، می‌باشد.

حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

در این پژوهش حجم نمونه شامل 61 دانشجو بودند که از این تعداد 32 نفر در گروه آزمایش و 29 نفر در گروه کنترل داشتند که از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند؛ به این ترتیب که از بین کلاس‌هایی که واحد زبان عمومی را اخذ نموده بودند، دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب و از این دو کلاس نیز یکی به عنوان گروه آزمایش (روش مبتنی بر هوش چندگانه) و دیگری به عنوان گروه کنترل (روش سنتی) در نظر گرفته شد.

روش پژوهش

با توجه به این که هدف پژوهش یازان یسر ی بر هوش چندگانه یشرفتیادگیری و نگرش به درس زبان یسی عمومی یسه یس ی یق حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی روش شبه آزمایشی است. روش شبه آزمایشی های خود به خود تشکیل ی ها به جای ی آنها در ی‌های آزمایشی ( ) ی 1380 169). طرح پژوهشی پیش - های گروه کنترل می‌باشد. ین های خودبخود تشکیل ی ها

پیش

می‌گیرند.

:

o1	x*	o1
o2	x	o2

گروه آزمایشی (E)

(C)

این طرح متداول ترین طرح تحقیق شبه آزمایشی است که شامل دو گروه، یعنی گروه آزمایش و گروه کنترل است که در آن 0 پیش x^* عمل آزمایشی، x عمل کنترل و 0 آزمون را نشان می‌دهد.

ابزارهای گرد ها

ابزارهای مورد استفاده در این تحقیق عبارت

- یسرفت یادگیری یسی:
آزمون مذکور بر اساس محتوای کتاب انگلیسی
ین شد و در برگیرنده 30 سوال چهار
ینه ی . ین آزمون شامل سه خرده مقیاس
(10 سوال)، درک مطلب (10)

یره (10 سوال) بود و با همکاری م
اجرا کننده طراحی شد و سپس روایی و پایایی آن
مورد ارزشیابی قرار گرفت. روایی محتوایی

مورد ارزشیابی و تایید قرار گرفت و
پایایی آن نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ
محاسبه شد و عدد 0/71 به دست آمد که ضریب

- آزمون نگرش دانشجویان به درس زبان انگلیسی:
این ابزار محقق ساخته شامل 15 می . هر آیتم
اساس یک مقیاس لیکرت 5 درجه ای («کاملاً
» «نظری ندارم» «» «کاملاً
») پاسخ داده می‌شود. این گزینه ها به
ترتیب نمره، 1 2 3 4 5، می‌گیرند. روایی
محتوایی آزمون از جانب متخصصان حوزه آموزش
سنجی مورد تایید قرار گرفت و

پایایی آن نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد و عدد 0/76 به دست آمد.

روش اجرای پژوهش

به منظور تعیین میزان اثربخشی آموزش زبان انگلیسی عمومی بر اساس هوش های چندگانه، ابتدا از میان دانشجویان دانشگاه آزاد که دری زبان عمومی را اخذ کرده بودند دو کلاس زبان انگلیسی عمومی به صورت تصادفی خوشه ایی انتخاب شده و سپس به طور تصادفی یکی از کلاسها جهت اجرای عمل آزمایشی و کلاس دیگر به عنوان گروه کنترل در نظر گرفته شد. پس از آن یک آزمون محقق ساخته، که شامل دو بخش: الف) محتوای مباحث انگلیسی عمومی برای سنجش میزان یادگیری دانشجویان در میزان یادگیری واژگان (10)، مهارت

(10) مهارت درک مطلب (10) -

نگرش دانشجویان به یادگیری زبان انگلیسی (15) برای پیش

سپس گروه آزمایش توسط مدرس (مجری طرح) که در این زمینه آگاهی کافی داشت، با توجه به طرح هایی که بر اساس تئوری هوش چندگانه با توجه به مطالب درس زبان عمومی طراحی شده بودند تحت آموزش قرار گرفتند و کلاس دیگر یعنی گروه کنترل تحت تأثیر آموزش سنتی یعنی شیوه معمول و رایج آموزش زبان قرار گرفتند در پایان دوره نیز

برای تدریس هر دو گروه از یک محتوا و یک مدرس استفاده شد و دوره ی آموزش نیز یک ترم تحصیلی (هشت هفته) به طول انجامید.

شیوه ی تجزیه و تحلیل داده ها

برای تحلیل داده های حاصل از اجرای پیش آزمون در دو گروه کنترل و آزمایش از روش های آماری توصیفی (توزیع فراوانی، میانگین،

انحراف معیار) و آمار استنباطی تحلیل کواریانس و t به منظور بررسی و مقایسه تأثیر اساس هوش چنگانه و روش سنتی بر نگرش و پیدشرفت یادگیری زبان انگلیسی عمومی دانشجویان در مهارت‌های دایره واژگان، دستور زبان و درک مطلب استفاده شد. دلیل استفاده از این آزمون، کنترل آماری تفاوت‌های اولیه آزمودنی‌ها و حذف تأثیرات متغیرهای ناخواسته به منظور آزمون عمل آزمایشی می‌باشد که در این پژوهش از پیش‌آزمون به این منظور استفاده

نتایج

الف: یافته‌های توصیفی

1. بع ی، میانگین، شرکت‌کنندگان در پیش ی به تفکیک مولفه‌های

خطای		شاخص آماری			
میانگین	معیار	میانگین	ه	پیش	کل
.374	2.115	6.1	32	آزمایش	پیش
.42	2.31	4.7	29	کنترل	کل
.73	4.146	11.2	32	آزمایش	کل
.67	3.64	8.5	29	کنترل	پیش
.39	2.25	5.35	32	آزمایش	پیش
.38	2.06	3.5	29	کنترل	پیش
.56	3.19	8.1	32	آزمایش	پیش
.50	2.70	4.5	29	کنترل	پیش
.18	1.05	2.05	32	آزمایش	پیش
.22	1.19	1.90	29	کنترل	درک مطلب
.22	1.25	3.37	32	آزمایش	پیش
.21	1.14	1.90	29	کنترل	درک مطلب
.06	.38	.17	32	آزمایش	پیش
.02	.12	.03	29	کنترل	پیش
.11	.63	1.05	32	آزمایش	پیش

کنترل	29	.43	.46	.086
-------	----	-----	-----	------

نتایج توصیفی بیانگر آن است که در کل نمره آزمون زبان نمرات گروه آزمایش در از نمرات گروه کنترل بوده است. همچنین در همه مولفه‌های آزمون یعنی آزمون‌های لغات، درک مطلب، و گرامر نیز این تفاوت عملکرد آزمودنی‌ها در میان

2. ی، میانگین،
شرکت کنندگان
آزمون نگرش به درس زبان
پیش

خطای	شاخص آماری	میانگین	معیار	میانگین
خطای	ها	32	2.16	12.2
پیش	آزمایش	29	12.60	2.340
	کنترل	32	2.05	11.64
	آزمایش	29	13.08	2.43
	کنترل			

نتایج مندرج در جدول 2 بیانگر آن است که میزان تغییرات نمرات نگرش گروه آزمایش در پیش بالاتر از گروه کنترل است و این تفاوت به شکلی است که نمره نگرش پیش آزمایش از 62.0 به مقدار 66.43 افزایش یافته است، در حالی که در گروه کنترل به ترتیب از 52.03 به 52.93 افزایش داشته است.

ب: یافته‌های مربوط به سوال‌های پژوهش

برای بررسی سوالات پژوهش از آزمون تحلیل کوواریانس و t مستقل استفاده شد. در این تحلیل از آنجایی که انتخاب تصادفی آزمودنی‌ها نبود، بنابراین هم‌تا کردن میزان پیشرفت تحصیلی امکان پذیر نبوده و نمرات پیش در پیشرفت تحصیلی به عنوان متغیر هم‌پراش (کمکی) در نظر گرفته شد. همچنین موقعیت آموزشی به عنوان متغیر مستقل و نمرات در پیشرفت

تحصیلی به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد. همچنین رعایت دو مفروضه همگنی شیب رگرسیون و همگنی واریانس‌ها در استفاده از این تحلیل ضروری می‌باشد که هر دو رعایت شده است. 3. نتایج تحلیل کوواریانس عملکرد گروه‌های آزمایش و کنترل برای پیشرفت یادگیری زبان انگلیسی

معنی داری	F	میانگین	درجه آزادی	همپراش (پیش)
.000	64/45	342/67	342/67	1
.000	29/23	155/40	155/40	1
		5/32	308/39	58
			7107/52	61
				کل

همانطور که از نتایج جدول 3 مشاهده می‌شود، متغیر کمکی (پیش) به طور معنی‌داری با متغیر وابسته رابطه دارد. بنابراین برای تعدیل اثر متغیر کمکی از روش تحلیل کوواریانس استفاده شد که نتایج حاکی از آن است که اثر متغیر مستقل پس از تعدیل اثر متغیر کمکی معنادار می‌باشد، به طوری که مقدار f محاسبه شده 29/23 آزادی 1 58 بزرگتر از مقدار بحرانی 8.34 می‌باشد. بنابراین با اطمینان 99% می‌توان گفت که بر اساس هوش‌چندگانه بر پیشرفت یادگیری زبان انگلیسی عمومی دانشجویان تاثیر معناداری داشته

نتایج تحلیل داده‌ها برای هر یک از زیر مقیاس‌های پیشرفت یادگیری زبان انگلیسی (زبان، دایره واژگان، درک مطلب) در جدول 4 5 6

4. نتایج تحلیل کوواریانس مقایسه عملکرد گروه‌های آزمایش و کنترل در مهارت دستور زبان انگلیسی

معنی داری	F	میانگین	درجه آزادی	همپراش (پیش)
.000	170/47	63/81	63/81	1

.000	71/68	26/83	26/83	1
		0/374	21/709	58
			555/615	61
				کل

نتایج جدول 4 نشان می دهد که متغیر کمکی (پیش) رابطه معنی داری با متغیر وابسته دارد. بنابراین برای تعدیل اثر متغیر کمکی از آزمون کواریانس استفاده شد و نتایج بیانگر آن است که اثر متغیر مستقل پس از تعدیل اثر متغیر کمکی معنادار می باشد. با ملاحظه نتایج مندرج در جدول متوجه می شویم که مقدار f محاسبه شده 71/68 با درجات آزادی 1 58

بحرانی 8.34 می باشد. بنابراین با اطمینان 99% می توانیم بگوییم که بر اساس هوش چندگانه بر مهارت زبان انگلیسی عمومی دانشجویان تاثیر معناداری داشته است.

5. نتایج تحلیل کواریانس مقایسه عملکرد گروه های آزمایش و کنترل در مهارت دایره واژگان زبان انگلیسی

معنی داری	F	میانگین	درجه آزادی	همپراش (پیش)
.000	68/44	281/72	281/72	1
.000	9/97	41/053	41/053	1
		4/12	238/735	58
			325/625	61
				کل

نتایج بررسی مقایسه عملکرد گروه های آزمایش و کنترل در زیر مقیاس مهارت دایره واژگان می دهد که اثر متغیر مستقل پس از تعدیل اثر متغیر کمکی معنادار می باشد. به این ترتیب که f محاسبه شده 9/97 با درجات آزادی 1 58 بزرگتر از مقدار بحرانی 8.34 می باشد. بنابراین با اطمینان 99% می توانیم بگوییم بین روش تدریس

بر اساس هوش چندگانه و روش متداول تفاوت

از آنجا که شرط استفاده از تحلیل کوواریانس رعایت دو مفروضه همگنی شیب رگرسیون و همگنی واریانس‌ها می‌باشد و این شرط در مورد مهارت درک مطلب بدست نیامد، بنابراین از تی مستقل به منظور مقایسه عملکرد گروه‌های کنترل و آزمایش 6 نتایج آزمون تی‌های مستقل برای مقایسه عملکرد گروه‌های آزمایش و کنترل در مهارت درک مطلب آمده است. 6. نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه عملکرد گروه‌های

ها	میانگین	خطای	میانگین‌ها	t	آزادی معناداری
آزمایش	0/860	0/72	0/13	2/95	55
کنترل	0/41	0/488	0/91	0/465	0/004

آزمایش و کنترل در مهارت درک مطلب

همانطور که از نتایج جدول مشاهده می‌شود تفاوت معناداری بین نمرات دوگروه کنترل و آزمایش در پیشرفت مهارت درک مطلب زبان انگلیسی دانشجویان وجود دارد، به طوری که t مشاهده 2/95 با درجات آزادی 55

بحرانی 2.16 می‌باشد. 99% اطمینان می‌دهد که فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین روش آموزش بر اساس هوش چندگانه و روش سنتی در پیشرفت مهارت درک مطلب دانشجویان در درس زبان انگلیسی عمومی تایید می‌شود (P<0/01).

7. نتایج تحلیل کوواریانس مقایسه عملکرد گروه‌های آزمایش و کنترل در مؤلفه نگرش به زبان انگلیسی

معنی‌داری	F	میانگین	درجه آزادی	همپراش (پیش)
.000	481/48	8032/179	8032/179	1
.000	13/41	223/74	223/74	1
		16/7	967/558	58

نتایج جدول 7 حاکی از رابطه معنی دار متغیر کمکی (پیش) با متغیر وابسته است. بنابراین از روش تحلیل کوواریانس برای تعدیل اثر متغیر کمکی استفاده شد و همانگونه که ملاحظه می‌شود نتایج بیانگر آن است که اثر متغیر مستقل پس از تعدیل اثر متغیر کمکی معنادار می‌باشد. به این شکل که مقدار f محاسبه شده 13/41 آزادی 1 58 بزرگتر از مقدار بحرانی 8.34 می‌باشد. بنابراین با اطمینان 99% می‌توان گفت که آموزش براساس هوش چندگانه بر نگرش دانشجویان به یادگیری زبان انگلیسی تاثیر معنی‌داری داشته

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی و مقایسه میزان اثربخشی آموزش مبتنی بر هوش چندگانه و روش سنتی بر پیشرفت یادگیری و نگرش به درس زبان انگلیسی عمومی بود. در همین راستا مسأله‌ای که مطرح شد این بود که آیا بین آموزش براساس هوش چندگانه و آموزش سنتی در پیشرفت یادگیری و نگرش به درس زبان انگلیسی دانشجویان تفاوت وجود دارد. نتایج تحلیل آماری حاکی از آن است که بین میانگین نمرات پیش‌های آزمایش و کنترل تفاوت معنی‌دار آماری وجود دارد. به این ترتیب می‌توان گفت که بین روش تدریس مبتنی بر هوش چندگانه و روش تدریس سنتی در پیشرفت یادگیری زبان انگلیسی دانشجویان به طور کلی تفاوت معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر، تدریس مبتنی بر هوش چندگانه در مقایسه با روش سنتی در درس زبان انگلیسی عمومی از اثربخشی بیشتری برخوردار بوده است. در هر یک از مهارت‌های

سه گانه (دایره واژگان، گرامر، درک مطلب) نیز بین میانگین نمرات های آزمایش و کنترل تفاوت معنی ار آماری بدست آمد. بنابراین می‌توان گفت که بین روش آموزش مبتنی بر هوش چندگانه و روش تدریس سنتی در پیشرفت یادگیری ز بان انگلیسی دانشجویان در بعد مهارت های دایره واژگان، دستور زبان و درک مطلب تفاوت . نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش های همخوانی دارد. از جمله (1382)، به بررسی تأثیر استفاده از فعالیت‌های هوش چندگانه و متون آموزشی محتوایی بر روی توانایی زبانی عمومی آموزان دانشگاهی پرداخته است و خاطر نشان کرده است که عملکرد دانشجویان تا حدی فرضیه ها را این که استفاده از متون محتوایی با فعالیت‌های هوش گانه در مقایسه با استفاده از متون عمومی و فعالیت های سنتی، توانایی زبان عمومی دانشجویان را افزایش می‌دهد. می‌توان گفت یکی از دلایل اثربخشی این برنامه بر پیشرفت یادگیری زبان این است که از آنجا که در این فعالیت‌های یادگیری متناسب با هر یک از هوش‌های چندگانه ارائه می‌شود، بنابراین همه یادگیرندگان فرصت یادگیری محتوا را خواهند داشت. در این پژوهش تلاش شده تا فعالیت های یادگیری زبان که بیشتر سازگار با هوش کلامی زبانی است، متناسب با انواع هوش‌های دیگر ارائه شود، بنابراین همه یادگیرندگان در این زمینه فرصت یادگیری برایشان فراهم بوده است. ساریکالو و ارکان (2009) در این زمینه، رابطه بین موفقیت نمره آزمون گرامر و هوش بدنی جنبشی، فضایی، و هوش درون فردی را منفی، در حالی که رابطه بین هوش موسیقایی و مهارت خواندن را معنادار و مثبت

گزارش کرده . زاده و منوچهری (1387) نیز در این زمینه به رابطه هوش چندگانه مهارت

انگلیسی فراگیران ایرانی» پرداخته اند و خاطر نشان کرده فراگیر ایرانی مجموعه هوش‌ها چندگانه، تنها هوش ریاضی مهارت

که به هوش فعالیتها نیاز به هنگام . باس و بیهان

(2010) همچنین آشکار کرده اند که با روش مبتنی بر هوش چندگانه آموزش دیده موفقیت بیشتر و انگیزش بالاتری نسبت به گروهی که به روش سنتی آموزش دیده‌اند، داشته .

(2009) نیز اثربخشی برنامه مبتنی بر هوش چندگانه بر مهارت درک خواندن و . استراهان،

(1996) نیز در پژوهشی با عنوان تدریس

به شیوه‌های متنوع با به کارگیری هوش‌ها گانه در کلاس زبان نشان دادند که پیشرفت تحصیلی به طرز معنی داری در مقایسه با قبل از به کارگیری نظریه‌ی هوش‌ها گانه بالا رفته . (2001) در بررسی کاربرد نظریه‌ی هوش

چندگانه در کلاس‌های انگلیسی (به عنوان زبان دوم) دانشگاه به این نتیجه رسید که در هم تنیدگی دروس آموزش زبان با هوش‌ها

یادگیری زبان انگلیسی اثر بخش خواهد بود. (1998) افزایش توانایی

رویکرد هوش چندگانه

تقویت حافظه نشان داد که ها

ها که هر هفته یک بار

افزایش یافته است. علاوه بر این، آگاهی هم معلم و هم شاگردان از فنون حفظ لغت و سبک‌های مختلف

یادگیری نیز افزایش یافت. همچنین (2002) نشان داد که چگونه معلمان با در نظر گرفتن هوش‌های چندگانه‌ی یادگیرندگان، می‌توانند نیازهای بی‌های هوشی مختلف در طول فرایند (به نقل از پیشقدم

یان، 1386). همچنین یح یح یح هش با یح مطالعات اکبری یینی (2007) ینگتون (2004)؛ کورنهابر، فیروس (2004) (2006)، کوهن و ویور (2004)؛ کورتین (2005) یچل یلز (2006)؛ اکسفورد، چو، لئونگ وکیم (2004)؛ اکسفورد ولی (2008) ینگتون (2004) (2006)؛ کریستش و کندی (2004) هال (2004) یز و هنینگ یتن (1995) (2001)

ی ی ی (1383)، که اثربخشی ی بر هوش چندگانه بر پیشرفت یادگیری یید کرده اند، همخوانی یین یین یافته‌ها ی توان گفت آگاهی دادن به یادگیرندگان که چگونه و در چه راهی با هوش هستند به آنها امکان می‌دهد تا روش‌های مطالعه ی یاد ییرند که نقاط قوت را در نظر گرفته و نقاط ضعف را جبران کنند. برای یی مرتبط به طبیعت ی ی یادگیرندگان را توسعه (یک، 2004). به منظور توضیح یین مطلب که هوش چندگانه ی یک ی از مشکلات آموزش را مرتفع می

موران، گاردنر و کرنهابر (2006 26) ییر

«درباره بلوک‌های ساختمان لگو فکر کنید اگر ما فقط نوعی از بلوک را داشته باشیم ما فقط می‌توانیم یک ساختار محدود شده از لگو را بسازیم اما اگر ما اشکال مختلفی از بلوک را داشته باشیم ما می‌توانیم شبکه‌ای از ساختارهای به هم

مرتبط را بسازیم که این ساختارها الگوهای متفاوتی را تشکیل می دهند و در نهایت ما می توانیم ط های پیچیده ای از لگو را بسازیم؛ در عمل هوش های هشتگانه هم همین کار را انجام می دهند»

در حمایت از مطلب بالا نالن (2003 119) نیز پیشنهاد می کند با توجه به این واقعیت که این هوش ها به صورت بالقوه در هر یادگیرنده ای وجود دارد، بنابراین ارائه یک ماده آموزشی برای زبان خارجی باید همه یا اکثر هوش های چندگانه را در بر بگیرد (به نقل از ساریکاگلو و ارکان، 2009).

نتایج بدست آمده در اثربخشی آموزش مبتنی بر هوش چندگانه بر نگرش به درس زبان انگلیسی نیز حاکی از آن است که بین میانگین نمرات گروه آزمایش و گروه کنترل نگرش به درس . به بیان دیگر

می توان گفت که روش آموزش مبتنی بر هوش چندگانه بر نگرش به یادگیری دانشجویان به زبان انگلیسی موثرتر از روش سنتی بوده است. پژوهش هالی (2004) هایی که معلمان آموزش مبتنی

بر هوش چندگانه را در کلاس های درس زبان های خارجی و کلاس های درسی که در آنها زبان دوم تدریس می شود نشان داده که گروه آزمایش در

مقایسه با گروه گواه رضایت خاطر و

نگرش مثبت تری به محتوا به میزان قابل ملاحظه ای،

داشتند. امیگ (1997) آموزش مبتنی بر هوش چندگانه

را از آنجا که هم برای معلمان و هم برای

مزایای بالایی دارد از جمله این که

احساس راحتی و شایستگی در چنین

کلاس هایی پیدا می کنند به یک معجزه تشبیه می کند.

همچنین در تکمیل سخنان امیگ (1997) هالی (2004)

ها (2007) دریافتند که کلاس های درس مبتنی بر

هوش چندگانه پیشرفت تحصیلی

کلاس‌های درس زبان را افزایش می‌دهد و همچنین اثرات مثبتی بر نگرش به یادگیری درس زبان در به همراه داشته است (به نقل از سارکوگلو و ارکان، 2009). در تبیین این یافته می‌کنند که در آموزش مبتنی بر هوش چندگانه یادگیرندگان آنچه را که یاد می‌گیرند با توجه و تأکید بر توانایی‌هایشان است و به آنها اجازه یادگیری به طوری که از آن طریق یاد می‌گیرند داده می‌شود، بنابراین یادگیری برای آنها لذت بخش خواهد بود. زمانی که در اجرای اهداف آموزشی تنوعی از روش‌ها را به کار گرفته می‌شود و یادگیرندگان محتوا را در برگزیده علایق یا فعالیت‌هایی که لذت بخش هستند می‌دانند، در نتیجه مطالب را می‌آموزند و هنگام بر خورد با مسائل یادگیری، اضطراب کمتری را تجربه می‌کنند. از آنجا که آنها در کلاس یادگیری تنی بر هوش چندگانه مجبور نیستند که احساس کنند چیزی را نمی‌دانند، تغییری در نگرش شان رخ می‌دهد که موانع موجود بر سر راه یادگیری را به طور مؤثر از میان بر می‌دارد. چارچوب هوش چندگانه به یادگیرندگان کمک می‌کند تا خودآگاهی بهتری از توانمندی‌های یادگیری در محدودی‌های هوشی مختلف به دست آورند. (2001) در یک بررسی موردی گزارش می‌دهد که 85 اظهار کرده‌اند که تدریس مبتنی بر هوش چندگانه به آنها کمک می‌کند که از درس بیشتر لذت ببرند. از نظر بیلی (1999) نظریه هوش چندگانه در کلاس درس متواند به معلمان کمک کند تا محیط تشویق‌کننده‌ای را به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مبتنی بر هوش چندگانه در مقایسه با های سنتی تدریس زبان در پیشرفت یادگیری و نگرش به زبان انگلیسی اثربخش‌تر می‌باشد.

بنابراین پیشنهاد می‌شود برای اساتید و مدرسان، سمینارها و دوره‌هایی در زمینه راه‌برد تدریس مبتنی بر هوش چندگانه برگزار شود تا آنها از اثربخشی این راه‌برد بر موفقیت تحصیلی و نگرش به یادگیری آگاه شوند و این راه‌برد را در کلاس درس خود به کار گیرند.

فارسی

- حاجی‌حسین نژاد، غلام‌رضا. و بالغی. (1383). مقایسه تأثیر روش تدریس مبتنی بر نظریه گاردنر و های سنتی بر عملکرد ریاضی دانش‌آموزان. پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت، بهار 1383.
- فرجامی، حسین. (1382). کاربرد نظریه هوش چند بعدی در طراحی فعالیت‌ها و مواد مورد استفاده برای زبان انگلیسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- زاده، خلیل؛ منوچهری، مریم. (1387). رابطه هوش چندگانه مهارت فراگیران ایرانی (IELTS) بین انگلیسی» مجله پژوهشی بهداشت یادهم، 2 (42) صفحه 140.

انگلیسی

- Abdulkader.F.A, Gundogdu.K. (2009). The effectiveness of a intelligences- based program on improving certin reading skills in 5th- yeat primary learning disabled student. Eelctronic journal of research in educational psychology,7(3),673-690.
- Akbari.R, Hosseini. (2008). multiple intelligences and language learning strategies: Investigating possible relations. Available online at www.sciencedirect.com
- Anderson, A. & T. Lynch. (1988). Listening. Oxford: Oxford University Press.
- Armstrong, T. (2000). Multiple Intelligences in the Classroom (2nd ed.). Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Armstrong, T. (2007). The curriculum superhighway. Educational Leadership, 64(8), 16-20. Retrieved May 31, 2010, from the EBSCOhost database.

- Azar, A. (2006). Relationship of multiple intelligences profiles with area of constitution in high school and university entrance exam scores. *Educational Administration: Theory & Practice*, 46, 157-174. Retrieved January 20, 2010, from the EBSCOhost database.
- Barrington, B. (2004). Teaching to student diversity in higher education: how multiple intelligences theory can help. *Teaching in Higher Education*, 9(4), 422. Retrieved January 11, 2010, from the EBSCOhost database.
- Barrington, E. (2004). Teaching to student diversity in higher education: how multiple intelligence theory can help. *Teaching in Higher Education*, 9(4), 421-434.
- Bas. Gokhan. BEYHAN. Ömer (2010). Effects of multiple intelligences supported project-based learning on students' achievement levels and attitudes towards English lesson. *International Electronic Journal of Elementary Education* Vol. 2, Issue 3, July, 2010.
- Bell, S. M., Ziegler, M., & McCallum, R. S. (2004). What adult educators know compared with what they say they know about providing research-based reading instruction. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*, 47, 542-563. Retrieved August 24, 2010, from the EBSCOhost database.
- Buchen, I. H. (2006). *Futures thinking, learning, and leading: Applying multiple intelligences to success and innovation*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Education.
- Campbell, L., Campbell, B. & Dickinson, D. (2004). *Teaching and learning through multiple intelligences*. Chicago, IL: Merrill Company.
- Chan, D. W. (2006). Perceived multiple intelligences among male and female Chinese gifted students in Hong Kong: The structure of the student multiple intelligences profile. *The Gifted Child Quarterly*, 50(4), 325. Retrieved February 10, 2010, from the EBSCOhost database.
- Chan, D. W. (2008). Giftedness of Chinese students in Hong Kong: Perspective from different conceptions of intelligences. *The Gifted Child Quarterly*, 52(1), 40. Retrieved August 2010, from the ProQuest database.
- Christion, M. A. (2004). Applying multiple intelligences theory: In perspective and in-service TEFL education programs. *Forum*, 36(2) 2. Retrieved February 3, 2010, from the ProQuest database.
- Christion, M. A., & Kennedy, D. (2004). Multiple intelligences. *TESOL Journal*, 6(1), 349 10-14. Retrieved February 3, 2010, from the EBSCOhost database.
- Christison, M.A & D. Kennedy. (1999). *Multiple intelligences: Theory and practice in adult ESL*. National Clearinghouse for ESL Literacy Education Washington DC, (ERIC Digest ED441350).
- Cohen, A. D. & Weaver, S. J. (2004). *Styles and strategies-based instruction: A teachers' guide*. Minneapolis, MN: Center for Advanced Research on Language Acquisition, University of Minnesota.
- Curtin, E. (2005). Instructional styles used by regular classroom teachers while teaching
- Emig, V. B. (1997). A Multiple Intelligences inventory. *Educational Leadership*, 55 (1), 47-50.

- Fogarty, R., & Stoehr, J. (2007). *Integrating the curricula with multiple intelligences: Teams, themes, and threads* (2nd. ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin-Sage Press.
- Gardner Howard. (1999). *The Disciplined Mind: What All Student Should Understand*. Simon and Schuster: New York.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind. The theory of multiple intelligences*. New York. Basic Books.
- Goodnough, K. (2001). Multiple intelligences theory: A framework for personalizing science curricula. *School Science and Mathematics*, 101(4), 180-193.
- Hall, H. M. (2004). Learner-centered instruction and the theory of multiple intelligences with second language learners. *Teachers College Record* 106(1), 63-180. Retrieved January 17, 2010, from the ProQuest database.
- Harris, V., & Grenfell, M. (2004). Language-learning strategies: A case for crosscurricular collaboration. *Language Awareness*, 13(2), 116. Retrieved January 19, 2010, from the EBSCOhost database.
- Hoerr, T. R. (2000). *Becoming a Multiple Intelligences school*. Alexandria, VA: ASCD.
- Klingner, J. K., Artiles, A. J., & Méndez Barletta, L. (2006). English language learners who struggle with reading: Language acquisition or LD? *Journal of Learning Disabilities*, 39(2), 108-128. Retrieved June 29, 2010, from the ProQuest database.
- Lightbown, P., & Spada, N. (2006). *How languages are learned*. (2nd. ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Lombardi, J. (2008). Beyond learning styles: Brain-based research and English language learners. *Clearing House*, 81(5), 219-222. Retrieved June 20, 2010, from the EBSCOhost database.
- Lujan, J. (2008). Linguistic and cultural adaptation needs of Mexican nursing students related to multiple-choice tests. *Journal of Nursing Education*, 47(7), 327-330. Retrieved June 20, 2010, from the EBSCOhost database.
- Madkour, M. (2009). *Multiple intelligences and english as A second language: expoloration in language acquisiton*. A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of doctor of educational leadership with specification in curriculum and instruction university of phoenix. Retrieved, from the ProQuest database
- Mitchell, R. & Myles, F. (2006). *Second language learning theories* (2nd. ed.). London, UK, Hodder Arnold Press.
- Moran, S., & Gardner, H. (2006). Extraordinary cognitive achievements: A developmental and systems analysis. In W. Damon (Series ed.) & D. Kuhn & R. S. Siegler (Vol. ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 2 cognition, perception, and language* (6th. ed.) (pp. 905-949). New York: Wiley.
- Ormrod, J. E. (2006). *Educational Psychology: Developing Learners* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Oxford, R. L., & Lee, K. R. (2008). Understanding EFL learners' strategy use and strategy awareness. *Asian EFL Journal*, 10(1), 1. Retrieved August 13, 2010, from the EBSCOhost database.

- Oxford, R. L., Cho, Y., Leung, S., & Kim, H. J. (2004). Effect of the presence and difficulty of task on strategy use: An exploratory study. *International Review of Applied Linguistics and Language Teaching*, 42(1), 14-26. Retrieved June 20, 2010, from the EBSCOhost database.
- Peariso, f. J. (2008). *Multiple Intelligences or Multiply Misleading: The Critic's View of the Multiple Intelligences Theory*. Liberty University Spring
- Richards, J. & T. Rodgers. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Shearer, C. B. (2004). Using a multiple intelligences assessment to promote teacher development and student achievement. *Teachers College Record* 106(1), 147– 162. Retrieved June, 28, 2010, from the ProQuest database.
- Sinder, D. P. (2001). *Multiple Intelligences Theory and foreign language teaching*. Unpublished doctoral dissertation university of utha.
- Tracey, M., & Richey, R. (2007). ID model construction and validation: A multiple intelligences case. *Educational Technology Research & Development*, 55(4), 369-390. Retrieved July 29, 2010, from the EBSCOhost database.
- Viens, J., & Kallenbach, S. (2004). *Multiple intelligences and adult literacy: A Source book for practitioners*. New York: Teachers College Press.
- Wenden, A. (1987). Metacognition: an expanded view of the cognitive abilities of L2 learners. *Language Learning*, 37 (4), 593-597.
- Williams, M. & R. Burden. (1997). *Psychology for language teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.

Archive